

DNI OPUSTENIA

Akou chybou bolo podriaadiť zmysel vlastnej existencie jeho uspokojeniu, jeho náladám, jeho čoraz produktívnejšiemu životu?

A predovšetkým, akou chybou bolo veriť, že bez neho nemôžem žiť, keď som si už nejakú dobu nebola vôbec istá, či som s ním naozaj? Kde bola jeho koža pod brúskami mojich prstov, kam sa podelo teplo jeho pier? Ak by som sa to sama seba naozaj úprimne pýtala, a tomu som sa vždy vyhýbala, musela by som si priznať, že moje telo bolo v posledných rokoch skutočne vnímavé, skutočne prijímajúce iba pri pár čisto náhodných príležitostiach: potešenie vidieť a opätovne stretnúť známeho, ktorý mi veril v moju pornosť, moje talenty, s obdivom ma pohladil po rukách; zážitek náhleho radosti pri nesprávnom stretnutí bývalého kolegu z práce; slovné prestrelky alebo mlčanie s Mario, výstrelkom priateľom, ktorý mi však dal najavo, že som nikdy nebudem byť pre neho žiadnym žánrom; potešenie z istých dvojnásobných príležitostí, ktoré sa mi pri rôznych príležitostiach dostalo, možno áno, možno nie, skôr áno, akoby som chcela, akoby som vytočila telefónne číslo so správnou výslovnosťou v správnom čase - stačí sa zastaviť? - búšenie srdca pri udalostiach s nepredvídateľným výsledkom. Možno by som mala začať vo chvíli, keď mi Mario povedal, že ma opúšťa. Mala som sa zamerať na skutočnosť, že podmanivá stránka takmer cudzieho muža, náhodného muža, mátošej, ale príjemnej „možnosti“ vznášajúcej sa nad stretnutím s ním, ma bola schopná prebudiť, povedzme, že som začala vnímať zmysel prvého zápachu benzína, tvaru sivého knočka, tleskajúceho prsta, a pocit čistej očakávania som mala ukotviť v tomto náhodnom stretnutí, ktoré ma už nijako nedokázalo prebudiť, neobnoviť schopnosť narušovať zem a tleskať, jeho pohyb mal silu len všetko vrátiť na svoje miesto, vrátiť jej záchrana, nezávisle, bez odbočiek, bez excesov. Ak by som sa mala tam, v tomto tajomstve, možno by som lepšie pochopila, prečo som sa ja nikdy nepamätám na jasný poriadok

nášho vzťahu do protikladu k občasnému citovému zväzku, teraz tak bolestne zmietať v žiali zo straty, prežívala neznesiteľné muky, úzkosť z toho, že prepadne cez sieť istôt a že sa budem musieť opäť učiť žiť s pochybnosťou, či to viem. Napríklad, že sa znovu budem učiť otáčať kľúčom. Je možné, že ma Mario svojím odchodom pripravil aj o túto zručnosť? Je možné, že sa to začalo už vtedy na vidieku, keď ma jeho neistota, keď som mladým ženám začala pošerať zvnútra a paralyzovala mi prsty? Je možné, že už vtedy sa bolestne narušila rovnováha, kým si predtým som skúsila radostné zrušenie a ja som mu v tvári zbadala potešenie, ktoré som tam odzrkadľovala späť, ale vždy som pred ním zavrela oči zo strachu, aby som nezískala záruky nášho vzťahu? Ilaria ma niekoľkokrát bodla, myslím, že ma to zabolelo, pretože som sa strhla a ona ma vrátila späť do reality. „Ty si mi povedala, že som mám robiť...“ Prikývla som, gestom som ju upokojila, druhou rukou som sa ňúchala na členku, kde ma zasiahla. Ešte raz som sa pokúsila odomknúť, nepodarilo sa mi to. Sklonila som sa a zblízka som si prezerala kľúč. Bolo chybou skúšať najstarejšie pohyby. Musela som ich rozobrať. Pred Ilariiným ušasnutým pohľadom som si kľúč priložila k perám, ochutnala ho, zacítila jeho glastový a kovový pach. Zovrela som ho zubami a pokúsila som sa otočiť ním. Spravila som to jedným rýchlym pohybom, akoby som chcela zámku prekvapiť, vnútri jej nové pravidlo, iné usporiadanie.

FER RAN TE

PREKLAD PETER BILY

INAQUE

F E R

R A N

T E

**ELENA FERRANTE
DNI OPUSTENIA
PREKLAD PETER BILÝ**

Ďakujeme vám, že ste si kúpili túto knižku,
lebo dobré príbehy žijú vtedy, keď ich čítame.

Kniha, ktorú držíte v rukách, vyšla aj
vďaka nášmu spojeniu s 582, s. r. o.

582

ELENA FERRANTE | GIORNI DELL'ABBANDONO

COPYRIGHT © 2002 BY EDIZIONI E/O

TRANSLATION © PETER BILÝ 2018

REDAKCIA A KOREKTÚRY

MARTINA KUBEALAKOVÁ

OBÁLKA © BARBORA ŠAJGALÍKOVÁ

SLOVAK EDITION © INAQUE 2018

ISBN 978-80-8207-009-8

ISBN E-BOOK 978-80-8207-010-4

**F E R
R A N
T E**

**INAQUE
2018**

V jedno aprílové popoludnie, hneď po obede, mi manžel oznámil, že ma opúšťa. Povedal to vo chvíli, keď sme spoločne odpratávali zo stola. Deti sa ako vždy o čosi hádali vo svojej izbe, pes spokojne driemal vedľa radiátora a ja som sa od svojho muža dozvedela, že je zmätený, strašne unavený a že niekedy dostáva záchvaty vyčerpanosti, nespokojnosti, možno zbabelosti. Dlhو rozprával o našom pätnásťročnom manželstve, o deťoch. Vraj nemá čo vyčítať ani sebe, ani mne. Ako zvyčajne hovoril rozvážne, len raz rozrušene mávol rukou, keď mi s detským úsmevom na perách opisoval hlasy, ktoré ho odo mňa šeptom odháňajú. Potom na seba prebral vinu za všetko, čo sa deje, potichu za sebou zatvoril vchodové dvere a nechal ma stáť ako obarenú pri dreze.

Celú noc som sa sama prehadzovala v našej obrovskej manželskej posteli a premýšľala som. V hlave som si prehrávala udalosti posledných dní a márne v nich hľadala náznaky nejakej krízy. Svojho manžela som dobre poznala, vždy bol rozvážny muž, zakladal si na našej rodinnej pohode. Mohli sme sa o všetkom rozprávať, aj po toľkých rokoch sme sa k sebe radi túlili a objímali sa, niekedy ma dokázal rozosmiať tak, že mi z očí tiekli slzy. Nedokázala som pochopiť,

že ma chce naozaj opustiť. Spomenula som si, že si so sebou nevzal ani jednu obľúbenú vec, dokonca sa ani nerozlúčil s deťmi, určite to nemyslel vážne. Skrátka, prežíval jednu z tých situácií, o ktorých sa často píše v knihách, keď nejaká z postáv zareaguje na bežnú nespokojnosť so životom nečakane extrémnym spôsobom.

Okrem toho, niečo podobné sa už raz stalo, spomenula som si, keď som stále nemohla zaspať. Pred mnohými rokmi, chodili sme spolu asi pol roka, ma pobozkal na tvár a povedal, že bude lepšie, ak sa už neuvídime. Bola som doňho zalúbená: pri tých slovách mi v žilách stuhla krv, pokožka skrehla na ľad. Odišiel, ja som sa triasla od zimy pri kamennej balustráde pod hradbami Sant'Elmo a dívala som sa na bezfarebné mesto a more. O päť dní na to mi však v rozpakoch zatelefonoval a ospravedlňoval sa. Vraj pocítil náhlu vyprahnutosť zmyslov. To slovné spojenie ma zaujalo a dlho mi znelo v myslí.

Použil ho ešte raz, omnoho neskôr. Asi tak pred piatimi rokmi. Vtedy sme sa často stretávali s jednou jeho kolegyňou z polytechniky. Volala sa Gina, kultivovaná žena z veľmi zámožnej rodiny, pred časom ovdovela a ostala sama s pätnásťročnou dcérou. Pár mesiacov predtým sme sa presťahovali do Turína, kde nám zabezpečila nádherný byt v dome s výhľadom na rieku. Mesto sa mi spočiatku veľmi nepáčilo, pripadalo mi, akoby bolo celé odliate z ocele, až neskôr som objavila, aké úchvatné je pozorovať zmeny ročných období z balkóna. Na jeseň som videla, ako okolo zámočka Valentino žltnú a červenejú stromy, ako farebné listy letia vo vetre a dopadajú na sivú hladinu Pádu. Na jar

vial od rieky svieži ľahký vánok a pohrával sa s novými výhonkami a konármi stromov.

Nakoniec som si rýchlo zvykla aj vďaka pomoci vdovy s dcérou, ktoré ma zoznamovali s okolím, vodili ma do tých najlepších obchodov. Ich láskavosť však mala nejasný pôvod. Nepochybovala som, že Gina sa do Maria zamilovala; flirtovala s ním a niekedy som si ho doberala, keď som mu zo žartu povedala: volala ti frajerka. Bránil sa, hoci mu jej náklonnosť lichotila, a spoločne sme sa na tom smiali, ale postupne nám Gina začala byť veľmi blízka; neprešiel deň bez toho, aby nám netelefonovala. Chcela, aby ju Mario niekam odviezol, inokedy sa vyhovorila na dcéru Carlu, ktorá vraj potrebuje poradiť s úlohou z chémie alebo hľadá knihu, ktorá sa už nedá zohnať.

Na druhej strane dokázala byť neuveriteľne veľkorysá, mne aj deťom stále nosila darčeky, požičiavala mi auto alebo kľúče od svojho domu neďaleko Cherasca, kam sme mohli zájsť na víkend. Jej ponuku sme s radosťou prijali. V dome na vidieku sme sa cítili dobre, hoci vždy hrozilo nebezpečenstvo, že Gina sa v ňom objaví aj s dcérou a naruší nám rodinný pokoj. Každú láskavosť sa však patrí oplatiť láskavosťou a zo vzájomnej zdvorilosti sa nakoniec stala nepríjemná reťaz záväzkov a povinností. Maria poverila zastupovaním Carly; chodil za jej učiteľmi akoby v mene jej zosnulého otca, a hoci bol doslova zavalený prácou, mal pocit, že ju musí doučovať chémiu. Čo mal robiť? Snažila som sa držať si Ginu od tela, čoraz menej sa mi páčilo, ako môjho manžela chytá za ruku alebo mu so smiechom niečo šepká do ucha. A potom mi to jedného dňa došlo. Z kuchynských dvier som

videla, ako malá Carla po doučovaní nedala Mariovi pusu na líce, ale pobožkala ho na ústa. V tej chvíli som pochopila, že si nemám robiť starosti s matkou, ale s jej dcérou. Dievča, ktoré si to možno ani neuvedomovalo, už bohvie ako dlho skúšalo silu svojho dospievajúceho tela, nepokojných očí na mojom manželovi; a on sa naň pozeral ako niekto, kto z tieňa pozoruje slnkom ožiarený múr.

Rozprávali sme sa o tom, ale pokojne. Neznášala som zvyšovanie hlasu, prudké pohyby a gestá. V našej rodine sa vždy vášnivo kričalo a nikto to neskrýval. Často, zvlášť počas dospievania, som si sadla do kúta v byte v Neapole, za ktorého oknami hučala premávka z Via Salvator Rosa, a dlaňami som si prikrývala uši. Vždy sa mi zdalo, že žijem v nebezpečnom svete, kde sa v okamihu môže všetko rozpadnúť pre jediné príkre slovo v hneve vyslovenej vety, pre jediné neopatrné gesto. Preto som sa naučila rozprávať čo možno najmenej a vyjadrovať sa pokojne, nikdy sa neponáhľať, nebežať ani za autobusom, vyčkávať s každou odpoveďou, vyplňať chvíle ticha rozpačitémi pohľadmi, neistými úsmevmi. Veľmi mi pomohla aj moja práca. Z mesta som odišla s presvedčením, že sa tam už nikdy nevrátim, a dva roky som bola zamestnaná na reklamačnom oddelení leteckej spoločnosti v Ríme. Po svadbe som dala výpoveď a sťahovala som sa s Mariom kdekoľvek, kam ho zaviazala inžinierska práca. Nové miesta, nový život. Musela som však ovládať svoju úzkosť zo zmeny a tak som sa nakoniec naučila počkať, kým zo mňa vyprchá každá emócia, a potom ju vyjadriť pokojným, zdržanlivým hlasom, aby som neurobila scénu.

Moja sebadisciplína bola nakoniec pri riešení našej malej manželskej krízy zásadná. Celé bezsenné noci sme trávili pokojnými diskusiami, šepkali sme, aby nás nepočuli deti a aby sme nevyriekli ostré slová, ktoré by spôsobili neliečiteľné rany. Mario sa vyjadroval neurčito ako pacient, ktorý nedokáže presne opísať svoje ťažkosti; nikdy sa mi nepodarilo prinútiť ho povedať mi, ako sa cíti, čo chce a čo môžem čakať. Raz večer sa vrátil domov z práce a vyzeral vydesený, možno ani tak nevyzeral, možno sa v jeho tvári len zrkadlili pocity, ktoré čítal v mojich očiach. Nadýchol sa, akoby mi chcel povedať niečo dôležité, no v zlomku sekundy zmenil názor a povedal niečo iné. Všimla som si to, takmer som videla, ako sa mu v ústach menia slová, potlačila som však zvedavosť a prestala som sa snažiť zistiť, čo mi chcel pôvodne povedať. Prijala som ako fakt, že sa to strašné obdobie skončilo, bol to chvílkový závrät. Vyprahnutosť zmyslov, vysvetľoval mi s nezvyčajným dôrazom, opakujúc slovné spojenie spred toľkých rokov. Zasiahla ho prázdnota, obrala ho o schopnosť vnímať a cítiť ako zvyčajne; ale skončilo sa to. Hneď na ďalší deň sa prestal stretávať s Ginou aj s Carlou, zrušil aj doučovania z chémie a začal sa správať tak, ako som bola pri ňom zvyknutá.

V tú noc som do posledného detailu rozoberala týchto pár bezvýznamných incidentov, ktoré nám narušili citový život. Potom som vyčerpaná snahou zaspať vstala z postele a uvarila si rumančekový čaj. Mario je asi taký, pomyslela som si: celé roky nič a potom ho čosi nečakane vyvedie z rovnováhy. Niečo podobné sa mu stalo aj teraz, upokojovala som sa, stačí mu dať

čas, aby sa spamätal. Dlho som stála pri okne a pozerala som sa do tmavého parku, čelo som si oprela o studené sklo, aby som aspoň trochu zmiernila bolesť hlavy. Z myšlienok ma však vytrhol hluk auta a buchnutie dvier pred domom. Pozrela som sa dole, nebol to môj manžel. Z vozidla vystúpil hudobník zo štvrtého poschodia Carrano, kráčal po chodníku so sklonenou hlavou a na pleciach niesol puzdro s nejakým veľkým nástrojom. Keď mi zmizol z dohľadu pod stromami v malom parku, zhasla som svetlo a šla som si ľahnúť. Bolo len otázkou niekoľkých dní, kým sa náš život vráti do normálnych koľají.

2

Prešiel však týždeň a manžel svoj názor nezmenil, naopak potvrdil ho zjavne nemilosrdnou racionálnosťou.

Spočiatku chodil domov každý deň, objavil sa vždy okolo štvrtej popoludní. Trávil čas s deťmi, rozprával sa s Giannim, hral sa s Ilariou, občas šli všetci traja na prechádzku s naším miláčikom, nemeckým ovčiakom Ottom do parku, kde mu hádzali paličky a tenisové loptičky.

Tvárila som sa, že som zaneprázdnená v kuchyni, ale úzkostlivo som čakala, kedy Mario za mnou príde, vysvetlí mi, čo chce robiť, povie mi, či sa mu podarilo vyčistiť si hlavu. Z času na čas sa pri mne zastavil, ale s nechutou a rozpakmi, ktoré čoraz viac kontrastovali so stratégiou, ktorú som si naplánovala počas bezsenných nocí: hrala som vyrovnanú ženu v domácnosti, nútila som sa k chápavému tónu, ostentatívne-mu súcitu a niekedy som aj niečo s ľahkosťou poznamenala. Mario krútil hlavou a hovoril mi, že som príliš dobrá. Dojalo ma to, objala som ho, pokúsila som sa ho dokonca pobožkať. Odtiahol sa. Zdôrazňoval, že prišiel len preto, aby sa so mnou porozprával; chcel, aby som pochopila, s kým som celých tých pätnásť rokov žila. Rozprával mi o krutých spomienkach z detstva, strašných problémoch v dospievaní, opaku-

júcich sa ťažkostiach v ranej dospelosti. Chcel o sebe hovoriť len v zlom a žiaden z mojich pokusov zastaviť tento príval sebaponižovania ho nedokázal presvedčiť, za každú cenu chcel, aby som ho videla takého, aký podľa vlastných slov bol: zlý človek, ktorý nie je schopný skutočných citov, podpriemerný dokonca aj vo svojej profesii.

Pozorne som ho počúvala. Pokojne som mu protirečila, nič som sa nevypytovala, nedávala som mu ultimáta, snažila som sa ho len presvedčiť, že sa na mňa môže spoľahnúť. Musím však priznať, že napriek zdaniu vo mne vzrastala úzkosť a hnev, ktoré ma desili. Raz v noci som si spomenula na temnú postavu zo svojho neapolského detstva, energickú silnú ženu, ktorá bývala v našej bytovke za Piazza Mazzini. Vídavala som ju, ako chodíeva nakupovať, vždy so sebou do úzkych preplnených uličiek brávala aj svoje tri deti. Vracala sa s taškami plnými zeleniny, ovocia a pečiva, deti sa jej držali za sukňu a plné tašky a ona ich viedla láskavými slovami. Keď ma zbadala hrať sa na schodoch, zastavila sa, položila tašky a siahla si do vrečka, vytiahla vrecúško cukríkov, ktoré rozdelila medzi mňa, moje kamarátky a svoje deti. Vyzerala ako žena vyrovnaná so svojím osudom a krásne voňala za novou látkou. Vydala sa za ryšavého muža so zelenými očami pôvodom z Abruzzu, pracoval ako obchodný zástupca a z Neapola stále cestoval autom do Aquily. Teraz si vybavujem len to, že sa veľmi potil, mal červenkastú tvár, akoby trpel nejakou kožnou chorobou, a niekedy sa hral s deťmi na balkóne, vyrábali farebné vlajočky z krepového papiera a do bytu sa vrátili, až keď na nich veselý ženský hlas zavolať: poď-

te jest. Potom sa niečo medzi nimi zmenilo. Po príšernom kriku, ktorý ma často v noci budil, pri zvuku ktorého som mala pocit, že sa trasie celá bytovka, rúcajú sa kamene, akoby ich pŕiilo ženské kvílenie, po výkrikoch a náreku, ktoré doliehali do dvora až k palmám s dlhými prehnutými konármi, chvejúcimi sa strachom, muž odišiel za inou ženou do Pescary a nikto ho už nikdy nevidel. Naša suseda odvtedy každú noc plakala. Počula som jej prudké vzlykanie, zúfálny nárek prechádzal cez steny, narážal do nich ako baranidlo a desil ma. Matka sa o tom rozprávala s ostatnými krajčírkami, strihali, šili a rozprávali, rozprávali sa, prešivali a strihali, kým som sa hrala pod stolom so špendlíkmi a kriedou a opakovala som si sama pre seba, čo som počula: slová smútku a varovaní, keď si nevieš udržať chlapa, prídeš o všetko, ženské príbehy o rozchodoch, o tom, čo sa stane, keď ženu napŕňa láska, ale už nie je milovaná a nič jej nezostane. Tá žena naozaj prišla o všetko, dokonca aj o svoje meno (žeby sa volala Emilia?), všetci jej hovorili *poverella* - chuderka. Chuderka plakala, chuderka nariekala, chuderka trpela, po odchode toho prepoteného ryšavého chlapa s perfídnyimi zelenými očami sa zrútila. V rukách stále žmolila vlhkú vreckovku a všetkým vravela, že ju manžel opustil, vymazal z pamäti a prestal ľúbiť, húžvala vreckovku, až jej bledli hánky, preklínala muža, ktorý od nej ušiel ako pažravé zviera na kopci vo Vomere. Taká neskrývateľná bolesť ma začala odpudzovať. Mala som síce len osem rokov, ale hanbila som sa za ňu, už s ňou nechodili jej deti, už tak krásne nevoňala. Ťažkým krokom schádzala zo schodov, jej telo ochablo. Zmizla plnosť z jej prs, bokov, stehien,

z tváre sa jej vytratil radostný výraz a žiarivý úsmev. Bola len kosť a koža, oči sa jej utopili v slzách, ruky sa jej zmenili na vlhké pavučiny. Raz matka vyhlásila: chuderka, zošúverila sa ako solená ryba. Odvtedy som ju pozorovala každý deň, keď neistým krokom vychádzala z domu, už bez tašiek, s prázdnyimi očami. Chcela som objaviť jej novú podstatu sivomodrej ryby, ktorej sa na koži trblietajú kryštáliky soli.

Aj pre tieto spomienky som sa k Mariovi správala uvážlivo a slušne. Ale postupne som už nedokázala reagovať na jeho prehnané historiky o detských neurózach a trápeniach dospievania. Za desať dní, keď začal vynechávať návštevy detí, som cítila, ako vo mne rastie prudká zášť a nakoniec aj podozrenie, že mi klame. Kým som sa snažila tváriť sa ako obetavá milujúca manželka, ktorá je ochotná podporiť ho pri prekonaní jeho záhadnej krízy, on sa mi vypočítavo snažil zhnusiť, chcel ma dotlačiť k tomu, aby som ho vyhodila so slovami: vypadni, je mi z teba nanič, už ťa nemôžem vystáť.

Moje podozrenie sa čoskoro stalo istotou. Chcel, aby som prijala nevyhnutnosť nášho odľúčenia; chcel, aby som mu sama povedala: máš pravdu, je koniec. Ale ani v tejto chvíli som nestratila pokoj. Obozretne som šla ďalej ako vždy v ťažkých životných situáciách. Jediným vonkajším príznakom môjho rozrušenia bola len náchylnosť k neporiadku a slabosť v prstoch, v ktorých som s rastúcou úzkosťou nedokázala nič poriadne udržať.

Takmer dva týždne som odolávala a nepoložila som mu otázku, ktorá sa mi od začiatku tlačila na jazyk. Až keď už som ďalej nevládala znášať jeho lži, rozhodla som sa pritlačiť ho

k múru. Uvarila som jeho obľúbenú omáčku s mäsovými guľkami a nakrájané zemiaky som zapiekla v rúre s rozmarínom. Ale varenie ma vôbec nebavilo, hlavou som bola inde, porezala som sa na otvárači konzerv, z rúk mi vyklzla fľaša vína, rozbila sa a víno sa rozprsklo aj po žltých stenách. Vzápätí som prudkým pohybom ruky, keď som chcela zobrať handru, zhodila na zem cukorničku. Počas dlhého zlomku sekundy mi v ušiach dunel zvuk sypúceho sa cukru najskôr na mramorovú dosku linky a potom na vínom zaliatu podlahu. Premohla ma taká vyčerpanosť, že som všetko nechala rozhádzané a šla som si ľahnúť, hoci bolo iba jedenásť hodín ráno. Úplne som zabudla aj na deti. Keď som sa prebudila a pomaly som si spomínala na svoju realitu opustenej manželky, napadlo mi, že už to neznesiem. V mrákotách som vstala, upratala kuchyňu, bežala vyzdvihnúť deti zo školy a čakala som, kým za nimi príde.

Prišiel večer v dobrej nálade. Pozdravili sme sa a zmizol v Gianniho a Ilariinej izbe, kde zostal, kým deti nezaspali. Snažil sa nenápadne odísť, ale prinútila som ho navečerať sa so mnou, ukázala som mu hrniec s omáčkou, mäsové guľky, zemiaky a tmavočervenú omáčku som naliala na makaróny, z ktorých sa parilo. Chcela som, aby v tom obyčajnom jedle videl všetko, na čo sa už nikdy nebude môcť pozrieť, čo už nikdy neokúsi, čoho sa už nikdy nedotkne, nepohladí, čo už nikdy nebude počuť, neovonia, ak odíde. Nikdy. Ale už som to nevydržala. Ešte ani nezačal jesť, keď som sa ho opýtala: „Zalúbil si sa do inej?“

Usmial sa a bez váhania to poprel, dokonca prekvapene pokrútil hlavou nad nemiestnosťou

otázky. Nepresviedčal ma. Poznala som ho prívelmi dobre a vedela som, že takto sa správal vždy, keď klamal, zrozpačiteľ pred každou priamou otázkou.

„Takže je to pravda? Máš inú? Kto to je? Poznám ju?“ skúsila som to znova.

Potom som prvýkrát od jeho odchodu zvýšila hlas, rozkričala som sa, že mám právo vedieť to: „Nemôžeš ma tu nechať dúfať, že sa vrátiš, keď si sa v skutočnosti už dávno rozhodol.“

Sklopil oči a nervózne mi rukou naznačil, aby som nekričala. Bolo na ňom vidieť nervozitu, asi nechcel, aby sa zobudili deti. Mne sa však tlačili na jazyk všetky výčitky, ktoré som dovtedy potláčala; slová dávno prekročili hranicu zvažovania, či je vhodné vysloviť ich alebo nie.

„Nebudem potichu,“ sykla som, „chcem, aby všetci vedeli, čo si mi urobil.“

Díval sa do taniera, potom sa mi pozrel priamo do očí: „Áno, mám inú,“ povedal nakoniec.

A s chuťou, neprimeranou tejto chvíli, vidličku obtočil cestovinami a vložil si ju do úst, akoby sa chcel umlčať, aby nepovedal viac, ako musí. To podstatné už aj tak povedal, moje útroby v tej chvíli zovrela ukrutná bolesť a pripravila ma o všetky ďalšie pocity. Uvedomila som si to až vo chvíli, keď som sa pristihla, že nijako nereagujem na to, čo sa s ním deje.

Ako zvyčajne začal pomaly prežúvať, keď mu niečo zaškrípalo medzi zubami. Okamžite prestal žuť, vidličku hodil na tanier a zastonal. Do dlane vyplŕľ cestoviny, omáčku a krv, skutočnú červenú krv.

Na jeho ústa som sa pozrela s nezáujmom ako na projekciu nejakého diapozitívu. S vypúlenými očami si hneď utrel ruku do servítky, strčil si prsty do úst a vytiahol si z nich črepinu skla.

Chvíľu sa na ňu mlčky a vydesene pozeral, potom mi ju ukázal a celý bez seba nenávisťou, akej by som neverila, že je schopný, sa rozkričal: „Čo je to? Toto si mi chcela spraviť? Toto?“

Vyskočil, prevrhol stoličku, postavil ju, búchal ňou o zem, akoby dúfal, že ju vrazí medzi dlaždice. Vykričal mi, že som šialená a nikdy ho nemôžem pochopiť. Vlastne som ho nikdy nechápala a naše manželstvo vydržalo tak dlho iba vďaka jeho trpezlivosti či možno neschopnosti odísť. Ale už mal toho dosť. Kričal, že som ho vydesila, že som mu cestoviny posypala črepinami, že som sa musela zblázniť. Prudko za sebou buchol dverami, spiaci deti ho už nezaújmali.